

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 141g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a textului „interes legitim” din articolul 18
alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

*(interesul legitim al creditorului care depune
cerere de intentare a procesului de insolvență)*

CHIȘINĂU
30 noiembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 17 mai 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 30 noiembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „interes legitim” din articolul 18 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de administratorul statutar al SRL „Uzina de Echipament Tehnologic”, dl Vladislav Melnic, în dosarul nr. 2i-553/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Mariana Fondos-Frațman de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 10 noiembrie 2020, SRL „Basconslux” a formulat o cerere introductivă către debitorul SRL „Uzina de Echipament Tehnologic”. Creditorul a invocat față de SRL „Uzina de Echipament Tehnologic” o creanță în mărime de 4888166,62 lei.

4. Prin Încheierea din 11 noiembrie 2022, Judecătoria Chișinău a admis spre examinare cererea introductivă cu instituirea perioadei de observație.

5. În ședința de judecată, dl avocat Tudor Leșanu a ridicat, în interesele administratorului statutar al SRL „Uzina de Echipament Tehnologic”, dl Vladislav Melnic, excepția de neconstituționalitate a textului „interes legitim” din articolul 18 alin. (1) din Legea insolvenței.

6. Prin Încheierea din 3 mai 2023, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

8. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 18 Cererea introductivă depusă de creditor

„(1) Creditorul poate depune cerere introductivă dacă are **un interes legitim** în intentarea procesului de insolvență și își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolvență.

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției menționează că textul contestat este lipsit de previzibilitate și de claritate. Astfel, textul de lege criticat le acordă tribunalelor o marjă discreționară pentru determinarea criteriilor obiective pe baza cărora urmează a fi apreciată existența sau inexistența stării de insolvență. Instanțele pot admite nelimitat cereri introductive bazându-se pe norma contestată. De asemenea, autorul menționează că debitorul nu poate aprecia modul în care ar trebui să-și conformeze conduita în raport cu cererea formulată de un pretins creditor, iar textul criticat îi îngreunează accesul la justiție.

10. Potrivit autorului, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 8, 20, 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „interes legitim” din articolul 18 alin. (1) din Legea insolvenței. Curtea

admite că textul contestat ar putea fi aplicat la soluționarea cauzei. Curtea constată că textul contestat nu a mai făcut anterior obiect al controlului constituționalității.

15. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea trebuie să analizeze, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 31).

16. Curtea reține că autorul sesizării a invocat articolele 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

17. Cu privire la incidența articolului 8 din Constituție, Curtea a subliniat că, în prezenta cauză, acesta comportă un caracter general și nu poate reprezenta un reper individual și separat (a se vedea DCC nr. 166 din 1 decembrie 2022, § 19). Cu referire la articolele 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 177 din 23 noiembrie 2021, § 37).

18. Cu referire la articolul 20 din Constituție, invocat de autor, în legătură cu faptul că textul „interes legitim” ar avea un înțeles neclar, fapt care ar conduce la restrângerea dreptului de acces în justiție al debitorului, Curtea menționează următoarele.

19. Curtea observă că Legea insolvenței stabilește că orice creditor care a notificat în prealabil debitorul (articolul 19 alin. (1)) este îndreptățit să formuleze o cerere introductivă dacă are un interes legitim în intentarea procesului de insolvență în privința debitorului său, își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolvență (articolul 18 alin. (1)), precum și anexează, *inter alia*, documentele ce adevăresc mărimea și scadența datoriilor debitorului față de creditor. Astfel, Legea insolvenței prevede că existența creanței trebuie demonstrată de către creditor la formularea cererii introductive (articolul 20), iar interesul legitim al creditorului constă în dreptul său de se adresa în justiție pentru apărarea dreptului de proprietate și încasare forțată a creanței.

20. În acest sens, Curtea Europeană a menționat în jurisprudența sa că, în materia procedurii falimentului, ea a considerat întotdeauna că există un litigiu din momentul în care creditorul depune o declarație de creanță, iar din cererea formulată de creditor se naște o „dispută” reală și serioasă asupra unui drept civil, în cazul unei creanțe (a se vedea *Cipolletta v. Italia*, 11 ianuarie 2018, § 34, § 36).

21. Mai mult, Legea insolvenței stabilește la articolul 28 că în decursul a două zile lucrătoare de la adoptarea încheierii de admitere a cererii introductive înaintate de creditor, instanța de insolvență va expedia debitorului cererea în copie. În cel mult 10 zile de la primirea copiei de pe cererea introductivă, debitorul prezintă instanței de insolvență o referință la cererea introductivă, prin care contestă sau recunoaște existența stării sale de insolvență. În referință debitorul poate răsturna prezumția incapacității de plată prin prezentarea probelor care confirmă că el a executat obligațiile pecuniare sau că există o acțiune civilă în legătură cu această obligație, intentată până la depunerea cererii introductive, ori

că obligația poate fi stinsă prin compensare cu o obligație într-un quantum egal sau mai mare.

22. Astfel, Curtea nu poate reține argumentul autorului cu referire la limitarea accesului debitorului la un tribunal. Prin urmare, nu există o ingerință în articolul 20 din Constituție.

23. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „interes legitim” din articolul 18 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl Vladislav Melnic, administrator statutar al SRL „Uzina de Echipament Tehnologic”, în dosarul nr. 2i-553/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 30 noiembrie 2023

DCC nr. 162

Dosarul nr. 141g/2023